

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2, 1448
København

Høringsvar vedrørende 'Udkast til Danmarks Udviklingspolitiske og Humanitære Strategi' af juni 2016

Fra Aarhus Universitets Institut for Agroøkologi takkes for muligheden for at kommentere på 'Udkast til Danmarks Udviklingspolitiske og Humanitære Strategi'.

I dette høringssvar argumenteres for at strategien med fordel kan have øget fokus på landbrug, fødevarer og naturressourcer, specifikt forskningssamarbejder på disse områder. Dette vil medvirke til en mere prioriteret og fokuseret strategi, som tydeligere afspejler danske styrkepositioner. Samtidig kan den landbrugsudvikling, som styrket landbrugsforskning afstedkommer, anses som et middel til at adressere de grundlæggende årsager til manglende balanceret vækst, og den migration som er en konsekvens heraf.

Det noteres med tilfredshed, at forskningen har fået plads i strategien, samt at den tager udgangspunkt i befolkningstilvækst, klimaforandringer, fattigdom og migration som en sammenhængende problematik, og at styrkede institutioner anses som centrale for skabelse af godartede rammebetingelser. Det er ligeledes positivt at strategiens pejlemærke 3 fremhæver energi, vand, landbrug og fødevarer, som områder hvor Danmark har særlige kompetencer, og at *forskningssamarbejdet mellem universiteter og forskningsinstitutioner i Danmark og udviklingslandene vil blive styrket..... inden for f.eks. klima, vand, energi, sundhed og fødevarer..... hvor landene møder udfordringer, der matcher danske styrkepositioner*' (s. 22).

Men strategien kan styrkes ved at fødevarerudfordringen, og den understøttende forskning, tydeligere fremstår som 'driver' i de udviklingsprocesserne som strategien ønsker at fremme. En måde at gøre dette på kunne være ved at løfte verdensmål 2 ('Stop Sult') op som en af Danmarks globale udviklingspolitiske mærkesager. Den store befolkningsvækst, særligt i Afrika, medfører udfordringer for fødevarerproduktionen i form af mangel på vand, adgang til land og pres på øvrige naturressourcer. Klimaforandringer forstærker disse udfordringer, og ikke mindst høje fødevarerpriser og kraftig urbanisering skaber ustabile stater og derved øget migration mod Europa. Lige nu er Afrika nettoimportør af fødevarer, men har potentialet til at udvikle sig til

Institut for Agroøkologi

Erik Steen Kristensen

Institutleder

Dato: 5. august 2016

Direkte tlf.: +45 8715 7775

Mobiltlf.: +45 2091 0371

E-mail: erik@agro.au.dk

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/3

at være selvforsynende. Landbrugs- og fødevarer systemer, inklusiv akvakultur og fiskeri bør gentænkes, så udbytter øges og der skabes fødevarer- og ernæringsikkerhed.

Gentænkningen indebærer blandt andet, at erfaringen fra de 'high-input high-output' tilgange til landbrugsproduktionen, som under den grønne revolution, visse steder i Asien, førte til større ulighed på landet og til miljøkriser, bør holdes i erindring. Således foreslås det, at strategien har et tydeligere fokus på fødevarerforsyningsikkerhedens globale interaktioner, hvad angår klimapåvirkninger, regulatoriske aspekter, samt adgang til og udnyttelse af ressourcer. Dette fokus afspejler i betydelig grad den jordbrugsforskningsforskning som bedrives på danske universiteter, hvor agroøkologiske principper om bæredygtig produktion, modstandskraft og diversitet i fødevarer systemer, og 'more for less' bæredygtig intensivering er nogle af nøgleordene. Oktober 2015 særudgaven af Udenrigsministeriets tidsskrift 'Focus Denmark', med titlen 'How to Feed 9 Billion' fremhæver dansk jordbrugsforskning, især som den foregår på Aarhus Universitets Institut for Agroøkologi, som eksponent for disse tilgange.

I denne forbindelse foreslås det også at strategien indeholder overvejelser over hvilken form for landbrugsudvikling der bedst afhjælper fattigdom og modvirker migration. På dette område kan strategien løftes betydeligt. Det fordelagtige i form af jobskabelse og produktivitet ved en landbrugsudvikling med fokus på småbønder, deres organisering og koblinger mellem landbrug og andre økonomiske sektorer er velkendt og har historisk set ført til en balanceret udvikling i mange lande, inklusivt vort eget. Idéen om økonomiske koblinger er de senere år blevet erstattet af værdikædetænkning, men fokus på at skabe institutioner, sammenhæng og bæredygtighed er den samme, ligesom det langt hen ad vejen stadig er på småbønders vilkår. Mange universiteter i udviklingslande finder heldigvis forskning i de ovennævnte tilgange interessante som middel til at skabe balanceret, beskæftigelseskabende fødevarerproduktion, og Aarhus Universitet er aktivt involveret i forsknings samarbejder i både Afrika, Asien og Latinamerika.

Afrikansk interesse i forsknings samarbejder omkring fødevarerudfordringen understreges af, at det på *EU-Africa Summit* og *EU-Africa High Level Policy Dialogue (HLDP) on Science, Technology and Innovation* i 2014 blev besluttet at indgå et *Research and Innovation Partnership*, der som det første skulle udarbejde en *Road Map for Food and Nutrition Security and Sustainable Agriculture*. Den videnskabelige ekspertgruppes input til *Road Map* lå klar i april 2015 og pegede på en række konkrete emner, der bør forskes i, og prioriteres på baggrund af i dialog med forskere, landbrug, og udviklingsaktører i både Europa og Afrika. Disse emner afspejler i høj grad den gentænkning, som er skitseret ovenfor. På Aarhus universitet følges disse processer, og de forskningsdagsordner som de munder ud i, nøje.

Dansk forskning og industri har stor erfaring indenfor tilgange til bæredygtig intensivering som, ved hjælp af ny viden og innovation, kan overføres til udviklingslandene.

Øget forskningssamarbejde med ledende afrikanske aktører vil potentielt skabe adgang til et marked, som der globalt er store forventninger til, og skabe yderligere vækst og nye eksportmuligheder for de danske fødevarer og agro-industri klynger.

For jordbrug, fødevarer og miljøområdet er koblingerne mellem forskning, myndigheder og erhverv som bekendt traditionelt stærke i Danmark. En stor del af jordbrugsforskningen er drevet af efterspørgsel fra erhvervet, noget som står i stærk kontrast til situationen i de fleste udviklingslande, hvor universiteterne kun i ringe grad spiller sammen med den omgivende økonomi. Ligeledes spiller myndighedsbetjeningen en stor rolle i Danmark. Det foreslås at denne tilgang fremhæves i strategien som en model for myndighedssamarbejde. Aarhus Universitets organer for myndighedsbetjening – Danish Center for Food and Agriculture (DCA) og Danish Center for Environment and Energy (DCE) – kunne fremstå som modeller til styrkelse af udviklingslandenes kapacitet på dette område.

Opsummerende foreslås det at:

- Landbrug, fødevarer og naturressourcer (fødevareudfordringen) og understøttende forskning fremstår tydeligere som 'driver' i strategien, herunder som middel til afhjælpning af fattigdom og modvirkelse af migration
- Verdensmål 2 løftes som en global mærkesag
- Strategien i højere grad detaljerer balancerede tilgange til landbrugs- og afledt økonomisk udvikling, herunder bæredygtig intensivering, organisering og koblinger mellem landbrug og andre sektorer
- Strategien i højere grad fremhæver det danske samarbejde mellem forskning, erhverv og myndigheder som model for myndighedssamarbejde

Afslutningsvis kvitteres for et godt strategiudkast. Udover de fremførte kommentarer, er det mit håb, at forskningen vil blive tilført de midler som er nødvendige for at realisere strategiens ambitioner.

Institut for Agroøkologi står til rådighed for yderligere uddybning af de fremførte kommentarer.

Med venlig hilsen

Erik Steen Kristensen
Instituttleder, Institut for Agroøkologi
Aarhus Universitet.